

Dr hab. Małgorzata Ciczowska-Giedziun, prof. UWM
Katedra Pedagogiki Społecznej i Metodologii Badań Edukacyjnych
Wydział Nauk Społecznych
Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie

Olsztyn, 15.04.2025 r.

**Recenzja w postępowaniu o nadanie Pani dr Katarzynie Wojtanowicz stopnia
 naukowego doktora habilitowanego w dziedzinie nauki o rodzinie,
 w dyscyplinie nauki o rodzinie**

1. Uwagi wstępne

Podstawą prawną sporządzenia niniejszej recenzji jest decyzja z dnia 6 lutego 2025 r. w sprawie powołania mnie na recenzenta w postępowaniu habilitacyjnym dr Katarzyny Wojtanowicz przez Radę Dyscypliny Naukowej Nauki o Rodzinie Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie. Recenzja osiągnięć naukowych Habilitantki odwołuje się do Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (art. 219 ust. 1).

Podstawą oceny dorobku dr Katarzyny Wojtanowicz były autoreferat oraz osiągnięcie naukowe w postaci monografii pt. *Budowanie kultury organizacyjnej i zarządzanie ośrodkami pomocy społecznej w kontekście kreowania polityki rodzinnej*, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie w 2024 r. (ss. 268, ISBN 978-83-8370-030-4, <https://doi.org/10.15633/9788383700311>). Ponadto Habilitantka dołączyła łącznie 11 artykułów naukowych oraz rozdziałów w monografiach wieloautorских. W dokumentacji uwzględniła też wystąpienia na konferencjach naukowych, udział w projektach, współpracę z zagranicznymi ośrodkami akademickimi, a także informacje o osiągnięciach dydaktycznych, organizacyjnych oraz popularyzujących naukę. Przedstawiła dane naukometryczne oraz oświadczenia o współautorstwie. Należy stwierdzić, że Habilitantka przedłożyła pełną dokumentację wymaganą w procedurze nadania stopnia doktora habilitowanego.

2. Sylwetka naukowa Habilitantki

Pani dr Katarzyna Wojtanowicz ukończyła studia magisterskie na kierunku pedagogika, specjalność resocjalizacja, w Wyższej Szkole Pedagogicznej w Słupsku w 1998 roku. W 2016 roku uzyskała stopień doktora nauk społecznych w specjalności praca socjalna na

Uniwersytecie w Preszowie. Obroniła rozprawę doktorską pt. *Pracownik socjalny wobec wyzwań współczesnej pracy socjalnej na przykładzie województwa małopolskiego* i otrzymała dyplom z wyróżnieniem. Promotorami jej pracy byli doc. PhDr. Tomas Hangoni, PhD oraz dr hab. Małgorzata Duda, prof. UPJPII. Recenzentami rozprawy byli prof. ThDr. Jan Safin, PhD, ks. dr hab. Janusz Mierzwa oraz ks. dr hab. Dariusz Krok, prof. UO.

Warto podkreślić, że Pani dr Katarzyna Wojtanowicz ukończyła w 1999 roku studia podyplomowe w zakresie Organizacji Pomocy Społecznej na Uniwersytecie Gdańskim, uzyskując tytuł organizatora pomocy społecznej. W 2001 roku ukończyła Studium Pomocy Psychologicznej i Psychoterapii w Sopocie, a w 2002 roku studia podyplomowe z pedagogiki specjalnej w zakresie oligofrenopedagogiki na Uniwersytecie Gdańskim.

Pani dr Katarzyna Wojtanowicz posiada bogate doświadczenie zawodowe we współpracy z krakowskimi uczelniami. Habilitantka od 2012 roku nieprzerwanie pracuje na Uniwersytecie Papieskim Jana Pawła II w Krakowie, na Wydziale Nauk Społecznych, w Instytucie Rodziny, Pedagogiki i Pracy Socjalnej, w Katedrze Polityki Społecznej i Pracy Socjalnej (na stanowisku adiunkta, umowa o pracę, pełny etat). Od 2013 roku jest również wykładowcą na Uniwersytecie Jagiellońskim na Wydziale Prawa i Administracji (umowa cywilnoprawna). W latach 2008–2019 była zatrudniona jako wykładowca na Uniwersytecie Ignatianum w Krakowie, na Wydziale Pedagogicznym, w Instytucie Nauk o Wychowaniu (umowa cywilnoprawna). W latach 2015–2018 współpracowała z Uniwersytetem Jagiellońskim na Wydziale Zarządzania i Komunikacji Społecznej jako wykładowca (umowa cywilnoprawna). Prowadzone przez dr Katarzynę Wojtanowicz zajęcia są ściśle powiązane z jej dorobkiem naukowym i obejmują tematykę pracy socjalnej, polityki społecznej oraz wsparcia rodzin z wieloma problemami.

Pani dr Katarzyna Wojtanowicz realizuje swoje zainteresowania badawcze, koncentrując się na systemie wsparcia społecznego i jego funkcjonowaniu, szczególnie w kontekście wspierania rodzin. Na uwagę zasługują rozwijane przez Habilitantkę wątki dotyczące superwizji oraz mediacji w pracy socjalnej, czego efektem jest kilka ważnych publikacji. Ponadto prowadzi analizy dotyczące funkcjonowania systemu pomocy społecznej w odniesieniu do procesów związanych ze strukturalnymi zmianami systemowymi. Niektóre z tych wątków obecne są również we wskazanym osiągnięciu naukowym, stanowiącym podstawę ubiegania się o stopień doktora habilitowanego.

3. Opinia na temat wskazanego przez Habilitantkę najważniejszego osiągnięcia naukowego

Główną pracą przedłożoną przez Panią dr Katarzynę Wojtanowicz, zgłoszoną jako podstawowe osiągnięcie naukowe, jest autorska monografia pt. „Budowanie kultury organizacyjnej i zarządzanie ośrodkami pomocy społecznej w kontekście kreowania polityki rodzinnej”, opublikowana przez Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie, Kraków 2024. Wybór tematyki pracy, jak argumentuje Habilitantka, wynika z toczącego się dyskursu na temat profesjonalizacji instytucji pomocy społecznej, a także w mojej ocenie wpisuje się w rozwijający się w Polsce nurt reinstytucjonalizacji pomocy społecznej oraz pracy socjalnej, który wyrósł jako odpowiedź na powszechnie promowany i dyskutowany nurt deinstytucjonalizacji. Dowodzi temu przyjęta przez dr Katarzynę Wojtanowicz perspektywa postrzegania ośrodków pomocy społecznej jako kluczowych instytucji wsparcia społecznego w gminie, kształtujących politykę rodzinną. Warto również zauważyć, że wybór tematu wynika z bogatego doświadczenia zawodowego Habilitantki oraz różnych kompetencji praktycznych, które zdobyła pracując w obszarze pomocy społecznej, o czym będzie mowa w dalszej części recenzji.

Przedłożona do oceny praca składa się z trzech części: teoretycznej, metodologicznej oraz analizy wyników badań własnych. Ponadto zamieszczono zakończenie, streszczenie, bibliografię oraz wykazy tabel, rysunków i wykresów. Struktura pracy jest adekwatna i zawiera wszystkie istotne elementy, charakterystyczne dla pracy badawczej, zachowując odpowiednią równowagę między poszczególnymi częściami.

Część teoretyczna pracy składa się z dwóch rozdziałów, w których Habilitantka podjęła się rekonstrukcji podstawowych kategorii charakteryzujących problematykę i obszary badawcze. W rozdziale pierwszym analizie poddała zagadnienia związane z polityką rodzinną jako istotnym komponentem polityki społecznej, ze szczególnym akcentem na uwarunkowania prawne oraz programy realizujące politykę rodzinną. Zdaniem dr Katarzyny Wojtanowicz ważne są nie tylko działania podejmowane na szczeblu centralnym, lecz także współpraca z jednostkami samorządu terytorialnego, organizacjami pozarządowymi oraz sektorem prywatnym. Celem tej współpracy jest tworzenie takich rozwiązań, które odpowiadałyby na potrzeby rodzin, a także pozwalały skutecznie realizować założenia polityki rodzinnej. Szczególne znaczenie przypisała gminie jako jednostce samorządu terytorialnego oraz ośrodkom pomocy społecznej, które koordynują działania prorodzinne na poziomie lokalnym. Habilitantka opowiada się za stanowiskiem, że aby instytucje te mogły efektywnie

funkcjonować, oprócz odpowiednich zasobów potrzebny jest rozwój kultury organizacyjnej i skuteczne zarządzanie, co uważam za słuszne.

W kolejnym rozdziale Habilitantka skoncentrowała się na pojęciu kultury organizacyjnej i teoretycznych podstawach jej kształtowania w instytucjach pomocy społecznej. Poszukując ramy teoretycznej dla swoich badań, sięgnęła do podejścia Edgara Scheina. W związku z interdyscyplinarnym charakterem tego pojęcia, dr Katarzyna Wojtanowicz z powodzeniem wyodrębniła i scharakteryzowała jego typy, prezentując podejścia: antropologiczne, oparte na modelu konkurujących wartości oraz socjologiczne, obejmujące perspektywy funkcjonalną i semiotyczną. Uzupełnieniem tych analiz było przedstawienie kwestionariusza do oceny kultury organizacyjnej (OCAI), opartego na modelu wartości konkurujących (*Competing Values Framework*) autorstwa Kima S. Camerona i Roberta E. Quinna, który następnie zastosowała w badaniach własnych. Narzędzie to cechuje się uniwersalnością oraz skutecznością w identyfikowaniu istotnych wartości i wzorców zachowań organizacyjnych, co traktuję jako ciekawy sposób na badanie tego wycinka rzeczywistości. Po narzędzie to chętnie sięgają badacze zagraniczni, natomiast w polskich realiach nie jest zbyt często wykorzystywane, co w mojej ocenie stanowi dodatkowy atut recenzowanej pracy.

Podsumowując część teoretyczną pracy, można stwierdzić, że refleksje nad funkcjonowaniem polityki rodzinnej, a także nad kształtowania kultury organizacyjnej instytucji pomocy społecznej stanowią rekonstrukcję zgodną z przyjętymi przez Autorkę założeniami. Szkoda jedynie, że Habilitantka nie zdecydowała się na bardziej krytyczne i dyskusyjne ujęcie analizowanej problematyki, uwzględniając np. kontekst polityczny. Zabrakło mi też odniesień do wcześniejszych badań wykorzystujących omawiane narzędzie (OCAI). Mimo to chcę podkreślić, że wybór ramy teoretycznej jest trafny i wartościowy poznawczo w kontekście podjętej przez Habilitantkę problematyki badawczej, a treści są spójne i istotne dla zrozumienia analizowanego zagadnienia.

Kolejną część pracy otwiera refleksja nad metodologicznymi założeniami badań własnych. Dr Katarzyna Wojtanowicz zastosowała procedurę badań mieszanych. W rozdziale trzecim pracy szczegółowo przedstawiła cele oraz problematykę badawczą. Autorka przyjęła następujące cele: 1) poznawczy: „określenie typu kultury organizacyjnej badanych ośrodków pomocy społecznej, stanu obecnego i pożądanego, wraz z rozpoznaniem wartości i zasad, którymi kieruje się kadra zarządzająca oraz zatrudnieni specjaliści realizujący merytoryczne zadania na rzecz osób i rodzin – pracownicy socjalni i asystenci rodziny” (str. 81), oraz 2) praktyczno-wdrożeniowy: „opracowanie rekomendacji do zarządzania ośrodkami pomocy

społecznej w kontekście kreowania i realizacji lokalnej polityki społecznej, w tym rodzinnej” (str. 81). Określiła także zastosowane metody, techniki oraz narzędzia badawcze, przekonująco uzasadniając ich wybór. Wysoko oceniam uwzględnienie w modelu badawczym kwestionariusza do oceny kultury organizacyjnej (OCAI), uzupełnionego o dwa autorskie kwestionariusze ankiety, skierowane do kadry zarządzającej oraz pracowników socjalnych i asystentów rodziny, a także w badaniach jakościowych wykorzystanie indywidualnych wywiadów pogłębionych (IDI) z użyciem autorskiego kwestionariusza, obejmującego kadrę zarządzającą.

Jednak w mojej ocenie, w tej części pracy nieprecyzyjnie został opisany przebieg badań. Na przykład, odwołując się do wskazówek Johna W. Creswella, nie określono wybranej strategii badań mieszanych. Na podstawie dalszych opisów wnioskuję, że mogła to być strategia sekwencyjna w schemacie eksplanacyjnym, jednak w pracy nie znajdujemy na to potwierdzenia. W pracy brakuje również określenia hierarchii ważności zastosowanych metod. Czy priorytet nadano badaniom jakościowym, ilościowym, czy też uznano je za równorzędne? Choć, jak czytamy w monografii, analiza wyników pozyskanych z badań jakościowych stanowi szczegółowe rozwinięcie oraz uzasadnienie wyników uzyskanych za pomocą kwestionariusza OCAI i badań ankietowych, to jednak nie jest dla mnie jasne, czy oznacza to, że priorytet nadano badaniom jakościowym. Brakuje także uszczegółowionych informacji dotyczących sposobu przeprowadzenia triangulacji danych. Na jakim etapie badania mieszane zostały zintegrowane? Czy miało to miejsce na etapie gromadzenia danych, analizy, interpretacji, czy we wszystkich trzech fazach? W jaki sposób proces ten został zrealizowany?¹ Zabrakło mi jednoznacznych odpowiedzi Habilitantki w tych kwestiach.

Kolejne wątpliwości budzi dobór próby do badań. Rozumiem i przyjmuję argumentację Autorki dotyczącą zasadności wyboru ośrodków pomocy społecznej w miastach. Autorka zdecydowała się na badanie miast, ponieważ, jak pisze w monografii: „(...) pomoc społeczna w miastach obejmuje zintegrowany zestaw usług mających na celu wsparcie osób i rodzin w trudnych sytuacjach życiowych. Jest to system, który adaptuje się do specyficznych potrzeb miejskich populacji i odgrywa kluczową rolę w zwiększaniu spójności społecznej oraz zmniejszaniu nierówności. Społeczność miejska to zróżnicowana i dynamiczna grupa ludzi zamieszkujących obszary miejskie. Pomoc społeczna w miastach jest więc dynamicznym i wielowymiarowym systemem, który stale ewoluuje, aby skutecznie odpowiadać na zmieniające się potrzeby miejskiej populacji” (str. 85). W tym opisie nie znajduję jednak

¹ Por. J. Creswell, *Projektowanie badań naukowych. Metody jakościowe, ilościowe i mieszane*. Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2013.

uzasadnienia dla ograniczenia próby tylko do ośrodków miejskich z województwa małopolskiego. Przyjmując model badań mieszanych i jego ilościowy komponent, można by pokusić się także o losowy dobór próby do badań, co zapewniłoby reprezentatywność próby i pozwoliło uogólnić wyniki badań na poziomie kraju.

Ostatnia część pracy została poświęcona analizie i interpretacji wyników badań własnych. W rozdziale czwartym Pani dr Katarzyna Wojtanowicz na podstawie analizy danych, scharakteryzowała profile kultury organizacyjnej poszczególnych ośrodków oraz uchwyciła związki między danymi profilami a sposobem zarządzania instytucjami. Przeprowadzona analiza ujawniła skuteczne strategie zarządzania oraz proces kształtowania i wdrażania lokalnej polityki rodzinnej. Wyniki badań dostarczyły też szczegółowych informacji na temat wartości i zasad obowiązujących w tych organizacjach, uwzględniając specyfikę ich działalności. Niewątpliwie, Habilitantka uzyskała interesujący materiał empiryczny, który skłania do refleksji nad budowaniem kultury organizacyjnej oraz zarządzaniem ośrodkami pomocy społecznej.

W badanych placówkach ujawniło się kilka barier utrudniających rozwijanie kultury organizacyjnej i zarządzanie, takich jak: bariery komunikacyjne, które utrudniają skuteczny przepływ informacji i opinii między zarządzającymi a pracownikami; rozbieżności w postrzeganiu priorytetów i celów organizacyjnych, co prowadzi do potencjalnych konfliktów lub nieporozumień; oraz różnice między oficjalnymi deklaracjami dyrektorów placówek na temat kultury organizacyjnej a postrzeganiem badanej rzeczywistości przez pracowników. Szczególnie ostatnia z wymienionych barier jest ciekawa poznawczo, choć nie zaskakująca. Zgadzam się ze stanowiskiem Habilitantki, że jest to ważny przyczynek do rozpoczęcia dyskusji na temat przemilczanych aspektów kultury organizacyjnej oraz otwarcia się na perspektywę innych osób.

Dr Katarzyna Wojtanowicz w rozdziale piątym kontynuuje analizę uzyskanych wyników badań w kontekście zagadnień związanych z zarządzaniem. Znajdujemy tam między innymi takie kwestie jak: zarządzanie zasobami ludzkimi, zarządzanie godnościowe, zarządzanie superwizyjne, ewaluacja w zarządzaniu itp. Treści zawarte w tej części pracy stanowią odpowiedź na potrzeby kadry zarządzającej i pracowników, które ujawniły się w toku badań. Dodatkową wartością tej części pracy jest przedstawienie przez Autorkę rekomendacji dotyczących skutecznego pełnienia funkcji kierowniczych. Jednakże w rozdziale piątym zabrakło mi bardziej wyraźnych odniesień do podejścia Edgara Scheina, które dostarcza wiedzy niezbędnej do zrozumienia i analizy kultury organizacyjnej, i które zostało przyjęte przez

Autorkę monografii jako jedną z podstawowych koncepcji kształtujących ramy teoretyczne pracy.

Habilitantka, opierając się na wynikach badań własnych oraz wieloletnim doświadczeniu praktycznym zdobytym w systemie pomocy społecznej, sformułowała w zakończeniu pracy kilka istotnych wniosków i rekomendacji dotyczących funkcjonowania instytucji pomocy społecznej. Mogą one usprawnić rozwój strategii i praktyk pomocowych, tak aby skuteczniej odpowiadały na potrzeby społeczności lokalnych, rodzin oraz oczekiwania kadr systemu pomocy społecznej. W mojej ocenie szczególne znaczenie ma ostatni punkt w kontekście wysokiej fluktuacji kadr, zwłaszcza w odniesieniu do asystentów rodziny, a także trudności w pozyskiwaniu nowych kandydatów do pracy w pomocy społecznej oraz osób chętnych do kształcenia się w tych zawodach. Odpowiedzią na te wyzwania może być wdrożenie rekomendacji opracowanych przez Panią dr Katarzynę Wojtanowicz, które obejmują działania ukierunkowane na doskonalenie kultury organizacyjnej, optymalizację zarządzania zasobami ludzkimi oraz skuteczniejsze wdrażanie polityki rodzinnej na poziomie lokalnym.

Podsumowując, przeprowadzone przez Habilitantkę analizy są ciekawe i spójne, choć w niektórych przypadkach mogłyby być bardziej krytyczne. Warto również zauważyć, że poruszana tematyka wciąż stanowi obszar stosunkowo rzadko badany, co zasługuje na uznanie. Ma też charakter nowatorski, ponieważ ukazuje nowe perspektywy w rozumieniu instytucji i organizacji wspierających rodzinę. Inspiruje też do podejmowania dalszych eksploracji badawczych. Uzyskane wyniki badań można również potraktować jako zaproszenie do rewizyt badawczych i odczytania ich w innych rejestrach teoretycznych, np. w odniesieniu do koncepcji organizacji uczącej się w rozumieniu Petera Senge'a². Ciekawe byłoby również rozwinięcie tematu, jak sugeruje Habilitantka, poprzez rozpoznanie praktyk organizacyjnych sprzyjających równowadze między pracą a życiem prywatnym kadr pomocy społecznej.

4. Ocena dorobku składającego się na aktywność naukową

Dorobek naukowy Pani dr Katarzyny Wojtanowicz po uzyskaniu stopnia doktora obejmuje trzy opracowania naukowe w formie publikacji zwartych, w tym główne dzieło, wydane w latach 2019–2024, oraz współredakcję siedmiu monografii wieloautorskich opublikowanych w latach 2021–2024. Wszystkie monografie ukazały się w krakowskich

² P. Senge, *Piąta dyscyplina. Teoria i praktyka organizacji uczących się*. Wyd. 6. poszerz., Wolters Kluwer Polska, Warszawa 2012.

wydawnictwach, przy czym największa liczba publikacji została wydana w Wydawnictwie <<scriptum>>, a następnie w Wydawnictwie Naukowym UPJPII. Dr Katarzyna Wojtanowicz jest autorką lub współautorką 15 artykułów w czasopismach punktowanych oraz 17 rozdziałów w recenzowanych monografiach wieloautorskich. Wszystkie prace tematycznie nawiązują do obszarów zainteresowań badawczych Habilitantki, takich jak wsparcie społeczne, superwizja, mediacja, praca socjalna i pomoc społeczna i świadczą o jej zaangażowaniu w rozwój badań w obszarze dyscypliny nauki o rodzinie.

Dr Katarzyna Wojtanowicz zgłosiła do oceny, oprócz głównego dzieła stanowiącego podstawę ubiegania się o stopień naukowy doktora habilitowanego, jedenaście publikacji, zawierających artykuły w czasopismach naukowych oraz rozdziały w monografiach wieloautorskich. Trzy z tych tekstów dotyczą superwizji: „Application of Supervision of Social Work on the Example of the Polish Social Assistance System”, „Pracownicy systemu pomocy społecznej wobec superwizji pracy socjalnej” oraz „Superwizja pracy z rodziną – wybrane implikacje”. Habilitantka od kilku lat rozwija ten obszar zainteresowań badawczych, łącząc go z działalnością praktyczną. W swoich publikacjach podkreśla kluczową rolę superwizji w doskonaleniu kompetencji osobowych i zawodowych pracowników socjalnych, zwłaszcza w pracy z rodzinami w kryzysie. Zwraca uwagę na znaczenie superwizji w kształtowaniu profesjonalnych granic w pracy socjalnej, co w konsekwencji przyczynia się do zapobiegania wypaleniu zawodowemu. Podkreśla także konieczność opracowania spójnych standardów superwizji oraz ich powszechnego wdrożenia. Warto w dalszych analizach rozważyć włączenie namysłu nad standardami superwizji w innych krajach, co mogłoby wzbogacić dyskurs na temat superwizji w Polsce. Niemniej jednak działalność naukową i praktyczną dr Katarzyny Wojtanowicz w tym obszarze oceniam wysoko i uważam, że stanowi istotny wkład w upowszechnianie idei superwizji w Polsce.

Kolejne trzy publikacje przybliżają zagadnienie mediacji w różnych ujęciach: „Mediacja jako forma wsparcia rodziny w budowaniu jej tożsamości”, „Zastosowanie mediacji jako formy sprawiedliwości naprawczej” oraz „O korzyściach płynących z wykorzystania elementów mediacji w obszarze interwencji kryzysowej”. W tekstach tych podkreślono znaczenie mediacji jako narzędzia wspomagającego umacnianie tożsamości i trwałości rodziny, szczególnie w obliczu kryzysów rozwojowych, a także jej rolę w interwencjach kryzysowych oraz w sprawach cywilnych, rodzinnych i karnych, ze szczególnym uwzględnieniem jej roli w sprawiedliwości naprawczej. Publikacje te wnoszą istotne spostrzeżenia w rozważaniach nad rolą mediacji jako narzędzia wspierającego funkcjonowanie rodziny i jej zdolność do adaptacji, nad synergią mediacji i interwencji, a także na temat

standardów mediacji w kontekście prawnym. Niemniej jednak w artykułach tych zabrakło mi krytycznego namysłu nad mediacjami w odniesieniu do potencjalnych barier w ich wdrażaniu w systemie pomocy społecznej, a także kwestii etycznych i pytań, które rodzą się w kontekście zastosowania mediacji w różnych przypadkach, np. w sytuacjach rodzin doświadczających przemocy.

Pozostałe pięć artykułów zatytułowanych: „Interdyscyplinarna współpraca na rzecz wsparcia rodzin z dziećmi w wieku szkolnym”, „Nowa jakość w realizacji usług społecznych na przykładzie Centrum Usług Społecznych w Myślenicach”, „Zmieniający się obraz pomocy społecznej w Polsce”, „Wdrażanie modelu rozdzielania pracy socjalnej od postępowań administracyjnych” oraz „Proces usamodzielniania wychowanków pieczy zastępczej w Polsce” ukazują rolę wsparcia społecznego w różnych kontekstach. W publikacjach tych wybrzmiewa głos na temat funkcjonowania systemu pomocy społecznej i zachodzących zmian w systemie pomocy społecznej, które mają na celu lepsze dostosowanie tego systemu do wyzwań współczesnych rodzin. Artykuły te dostarczają cennych informacji na temat różnych aspektów pracy socjalnej, od godzenia ról zawodowych z rodzinnymi przez pracowników socjalnych, poprzez interdyscyplinarną współpracę, aż po zmiany zachodzące w procesie deinstytucjonalizacji.

Istotnym uzupełnieniem dorobku naukowego Pani dr Katarzyny Wojtanowicz jest jej aktywny udział w 60 konferencjach naukowych, w tym 10 zagranicznych, 10 międzynarodowych i 40 krajowych. Jest to wynik dość wysoki, biorąc pod uwagę, że obejmuje okres od 2017 roku. Chociaż należy zauważyć, że 25 z 60 konferencji miało miejsce w Krakowie. Konferencje zagraniczne, na których Pani dr Katarzyna Wojtanowicz wygłosiła referaty, miały miejsce w Hiszpanii, Niemczech i Słowacji. Warto również podkreślić liczny udział Habilitantki w konferencjach o charakterze naukowo-praktycznym, co stanowi potwierdzenie jej zaangażowania w łączenie działalności badawczej z praktyką. Pani Doktor była także członkinią komitetów naukowych i organizacyjnych 18 konferencji. W dwóch pełniła funkcję przewodniczącej komitetu organizacyjnego.

Jak wskazuje dr Katarzyna Wojtanowicz w zestawieniu swojego dorobku naukowego, w latach 2017-2023, brała udział w 18 zrealizowanych projektach (w tym 12 o zasięgu międzynarodowym), które, w mojej ocenie, koncentrowały się głównie na aspektach dydaktycznych oraz wdrożeniowych opracowanych rozwiązań, zarówno na poziomie krajowym, jak i międzynarodowym. W załączonej dokumentacji nie odnotowałam aktywności związanej z aplikowaniem o granty naukowe, np. do NCN. Efektem zaangażowania Habilitantki w liczne projekty międzynarodowe było poszerzenie współpracy z zagranicznymi

ośrodkami akademickimi, co skutkowało także udziałem w wyjazdach zagranicznych w ramach programu mobilności akademickiej Erasmus+, mających na celu wzmocnienie współpracy naukowo-dydaktycznej. Były to wyjazdy na uniwersytety w Presovie, Ružomberoku, realizacja projektu Erasmus BIP w Czechach i na Słowacji, a także wizyty studyjne w instytucjach w Hiszpanii, Niemczech i Norwegii.

Na szczególną uwagę zasługuje liczne członkostwo dr Katarzyny Wojtanowicz w krajowych organizacjach i towarzystwach naukowych, których łącznie jest siedem. W Polskim Stowarzyszeniu Szkół Pracy Socjalnej oraz Polskim Towarzystwie Polityki Społecznej Oddział w Krakowie pełni funkcję Przewodniczącej Komisji Rewizyjnej, natomiast w Stowarzyszeniu Certyfikowanych Superwizorów Pracy Socjalnej pełni funkcję Wiceprezesa i jest współzałożycielką tego stowarzyszenia. Obecnie ubiega się o członkostwo w międzynarodowej organizacji The Association of National Organisations for Supervision in Europe (ANSE).

W okresie od 12 do 23 lutego 2024 r. Habilitantka odbyła staż na Katolickim Uniwersytecie w Ružomberoku. Główne cele stażu obejmowały: wzmocnienie współpracy między Uniwersytetem Papieskim Jana Pawła II w Krakowie a Katolickim Uniwersytetem w Ružomberku, wymianę doświadczeń w zakresie badań nad rodziną i superwizji pracy z rodziną, omówienie kwestii kształcenia w dziedzinie nauk o rodzinie oraz metodologii badań w pracy socjalnej, a także wymianę doświadczeń dotyczących polityki społecznej na rzecz rodziny, w tym rozwoju usług społecznych i deinstytucjonalizacji. Ogólnie rzecz biorąc, współpraca międzynarodowa Pani dr Katarzyny Wojtanowicz koncentruje się głównie na współpracy z uczelniami i instytucjami na Słowacji. Choć nie jest moją intencją umniejszanie znaczenia tej współpracy, która niewątpliwie ma wartość, nawiązanie współpracy z ośrodkami z innych krajów mogłoby wzbogacić dorobek Habilitantki o inne perspektywy badawcze.

Od 2020 roku Dr Katarzyna Wojtanowicz pełni funkcję sekretarza serii wydawniczej „Praca Socjalna w Teorii i Działaniu” Instytutu Rodziny, Pedagogiki i Pracy Socjalnej WNS UPJPII w Krakowie, wydawanej przez Wydawnictwo Naukowe UPJPII. Ponadto, była członkinią Rady Redakcyjnej czasopisma „Revue sociálnych služieb” (rocznik 4, numer 1, 2024), wydawanego przez Fakultę Nauk Społecznych Uniwersytetu Świętych Cyryla i Metodego w Trnawie. W zakresie działalności recenzenckiej, zrecenzowała prace naukowe opublikowane w siedmiu różnych czasopismach krajowych – łącznie 12 recenzji.

Liczba cytowań publikacji Habilitantki wynosi 47 według Google Scholar Profile oraz 3 według bazy Scopus. Indeks Hirscha osiąga wartość 4, natomiast wskaźnik Egghe g-index wynosi 6. Raport cytowań na podstawie Google Scholar Profile został sporządzony przez

Bibliotekę Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie, natomiast raport cytowań według bazy Scopus przygotowała Biblioteka Akademii Górniczo-Hutniczej.

5. Ocena osiągnięć dydaktycznych, organizacyjnych i popularyzujących naukę

Dr Katarzyna Wojtanowicz posiada bogaty dorobek dydaktyczny. W ramach swojej działalności akademickiej prowadziła ponad 80 przedmiotów na kierunkach takich jak praca socjalna, nauki o rodzinie oraz pedagogika na poziomie licencjackim i magisterskim. Angażowała się również w organizację i realizację studiów podyplomowych na Uniwersytecie Papieskim Jana Pawła II w Krakowie, gdzie pełniła funkcję kierownika kierunków Mediacje Rodzinne i Cywilne, Opiekun Osoby Starszej w Środowisku Rodzinnym i Instytucjonalnym oraz Metodyka i Metodologia Pracy Socjalnej. Ponadto uczestniczyła w dydaktyce studiów podyplomowych z zakresu duszpasterstwa. Jej zajęcia cieszą się wysokimi ocenami studentów i słuchaczy w badaniach ewaluacyjnych prowadzonych na Uczelni. Pani Doktor Katarzyna Wojtanowicz angażuje się w działalność naukową i dydaktyczną na rzecz studentów, współpracując z Kołem Naukowym Studentów Pracy Socjalnej UPJPII oraz organizując konferencje, seminaria i inicjatywy wolontariackie. Jako promotorka wypromowała 87 prac dyplomowych, w tym 26 licencjackich, 14 magisterskich i 47 podyplomowych. Warto podkreślić, że dwie prace licencjackie zostały nagrodzone przez Rektora UPJPII (w latach 2020 i 2023). Obecnie pełni funkcję promotorki pomocniczej w dwóch przewodach doktorskich w dyscyplinach: nauki socjologiczne oraz nauki o rodzinie.

Habilitantka angażuje się również w działalność szkoleniowo-dydaktyczną kadry systemu pomocy. Prowadzi zajęcia w ramach organizowanych na UPJPII specjalistycznych szkoleń dla pracowników socjalnych, obejmujących zarówno pierwszy, jak i drugi stopień specjalizacji zawodowej, a także szkolenia z zakresu organizacji pomocy społecznej. Ponadto prowadzi szeroko zakrojoną działalność na rzecz doskonalenia kompetencji zawodowych pracowników systemu wsparcia społecznego, współpracując z Regionalnymi Ośrodkami Polityki Społecznej oraz instytucjami pomocy społecznej. Na szczególną uwagę zasługuje fakt, że w 2017 roku, jako jedna z pierwszych 24 osób w Polsce, uzyskała certyfikat superwizora pracy socjalnej. Wykorzystuje zdobytą wiedzę prowadząc cykle superwizji dla pracowników wspierających rodziny. Niewątpliwie aktywność szkoleniowo-dydaktyczna dr Katarzyny Wojtanowicz jest ściśle związana z jej zainteresowaniami badawczymi, co, moim zdaniem, stanowi istotną wartość podejmowanej pracy.

Działalność organizacyjna dr Katarzyny Wojtanowicz na Uniwersytecie Papieskim Jana Pawła II w Krakowie jest równie imponująca i obejmuje szereg funkcji pełnionych na przestrzeni lat, dotyczących różnych obszarów pracy i funkcjonowania Uczelni. Jej zaangażowanie koncentruje się m.in. na tworzeniu i doskonaleniu programów studiów na kierunkach takich jak praca socjalna, pedagogika i socjologia, co znalazło wyraz w powołaniu jej na stanowisko Kierownika kierunku praca socjalna na dwie kolejne kadencje (2020–2024 oraz 2024–2028). W 2020 roku objęła również funkcję członkini Senackiej Komisji Socjalnej oraz Senackiej Komisji Programów i Jakości Kształcenia na kadencję 2020–2024. Ponadto aktywnie uczestniczy w gremiach uczelnianych odpowiedzialnych za rozwój naukowy. W 2019 roku została powołana na członkinię Rady Dyscypliny Naukowej Nauki Socjologiczne, a od 2023 roku pełni tę samą funkcję w Radzie Dyscypliny Naukowej Nauki o Rodzinie. Jest również członkinią Wydziałowej Komisji ds. Ewaluacji AVEPRO, przygotowującej raport samooceny na potrzeby międzynarodowej oceny kompleksowej AVEPRO.

Dr Katarzyna Wojtanowicz aktywnie uczestniczy w pracach różnych komisji, m.in. Komisji Dyscyplinarnej UPJPII, Senackiej Komisji Socjalnej, Komisji ds. Promocji i Public Relations, a także Komisji ds. przeprowadzania egzaminów doktorskich w zakresie dyscypliny podstawowej i dodatkowej w dziedzinie nauk społecznych (dyscyplina nauki socjologiczne). Działa również w Komisji ds. przygotowania przepisów wewnętrznych dotyczących przeciwdziałania przestępczości na tle seksualnym. Na uwagę zasługuje także jej rola jako dyrektora Instytutu Socjologii i Pracy Socjalnej (2021–2023), a następnie Instytutu Rodziny, Pedagogiki i Pracy Socjalnej. Od 2021 roku pełni również funkcję kierownika Katedry Polityki Społecznej i Pracy Socjalnej. Niewątpliwie wielowymiarowa działalność organizacyjna Habilitantki świadczy o jej zaangażowaniu w rozwój uczelni, co zostało kilkakrotnie docenione. W ramach swojej uczelni otrzymała trzy Nagrody Rektora UPJPII w Krakowie za działalność naukową i organizacyjną w latach 2014, 2022 oraz 2023.

Szczególną wartość w działalności Dr Katarzyny Wojtanowicz stanowi jej aktywność na rzecz popularyzowania nauki oraz współpracy z otoczeniem społecznym. Do jej osiągnięć należy współorganizowanie corocznego Tygodnia Mediacji Rodzinnych, a także pełnienie roli prelegentki oraz propagatorki wdrażania projektów mediacyjnych w placówkach oświatowych i opiekuńczo-wychowawczych. Ponadto Pani dr Katarzyna Wojtanowicz aktywnie uczestniczy w rozwoju oraz implementacji superwizji w zawodach wsparcia społecznego w Polsce, co zostało już wcześniej wspomniane. Za swoje osiągnięcia została doceniona przez środowisko praktyków. W 2022 roku, z okazji jubileuszu 5-lecia certyfikowanej superwizji pracy socjalnej

w Polsce, została nagrodzona przez środowisko superwizorów statuetką za zasługi dla rozwoju superwizji pracy socjalnej.

Jej udział w wydarzeniach skierowanych do praktyków znajduje potwierdzenie w przykładach uczestnictwa w konferencjach naukowo-praktycznych, które zostały uwzględnione w wykazie osiągnięć. Współpracuje z licznymi instytucjami i organizacjami pomocy społecznej, łącząc wyniki badań naukowych z praktyką zawodową. Dobrym przykładem tej współpracy jest wsparcie w zakresie przekształcania ośrodków pomocy społecznej w centra usług społecznych. Do jej działań należy także współpraca z ośrodkami pomocy społecznej, w której pełni rolę mediatorki, ekspertki, badaczki, ewaluatorki oraz trenerki. Pani dr Katarzyna Wojtanowicz wykonała liczne ekspertyzy i opracowania, a także przeprowadziła badania ewaluacyjne na zlecenie instytucji publicznych i przedsiębiorstw.

Habilitantka pełniła funkcję członkini Regionalnej Komisji Egzaminacyjnej ds. stopni specjalizacji zawodowej pracowników socjalnych województwa małopolskiego przez blisko dekadę, działając przy Marszałku Województwa Małopolskiego. Od 2022 roku jest członkinią Centralnej Komisji Egzaminacyjnej ds. stopni specjalizacji zawodowej pracowników socjalnych przy Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej. Ponadto jest wpisana na listę stałych mediatorów w sprawach cywilnych, karnych oraz dotyczących nieletnich przy Sądzie Okręgowym w Krakowie. Uczestniczyła również w pracach Zespołu Strategicznego ds. opracowania Regionalnego Planu Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji Województwa Małopolskiego do roku 2023, powołanego przez Marszałka Województwa Małopolskiego w 2023 roku.

Warto podkreślić, że działalność badawczo-dydaktyczna Pani dr Katarzyny Wojtanowicz stanowi kontynuację jej bogatego doświadczenia zawodowego w obszarze pomocy społecznej i wspierania rodziny. Od 1993 roku do 2018 roku pracowała w różnych placówkach pomocy społecznej, zdobywając doświadczenie na stanowiskach aspiranta pracy socjalnej, pracownika socjalnego, wychowawcy-terapeuty, specjalisty pracy z rodziną, a także pełniąc funkcje kierownicze. Szczególnie warte odnotowania jest to, że w jednym z ośrodków interwencji kryzysowej i poradnictwa angażowała się w rozwój standardów interwencji kryzysowej, prowadzenie badań oraz opracowywanie rekomendacji mających na celu wzmocnienie systemu interwencji kryzysowej, za co w 2017 roku uhonorowano ją nagrodą „Anioł interwencji kryzysowej”. Zdobyte przez Habilitantkę doświadczenie zawodowe pozwala, moim zdaniem, lepiej rozumieć specyfikę i istotę pomocy społecznej oraz pracy socjalnej w dyskursie naukowym przez nią rozwijanym.

Podsumowując, warto odnotować, że dr Katarzyna Wojtanowicz, rozwijając działalność naukową, znalazła również przestrzeń na bogatą działalność dydaktyczną, organizacyjną i popularyzatorską, co zostało przez nią odpowiednio udokumentowane. Warto też podkreślić, że jej dorobek jest spójny, a zdobyte doświadczenia w obszarze dydaktyki, organizacji oraz popularyzacji wiedzy są ściśle powiązane z jej rozwojem naukowym i publikacyjnym.

6. Konkluzja

Przedłożony do oceny dorobek naukowy Pani dr Katarzyny Wojtanowicz posiada dużą wartość poznawczą i tworzy spójny merytorycznie wkład w rozwój dyscypliny nauki o rodzinie. Osiągnięcia zaprezentowane do oceny w zakresie działalności naukowej, dydaktycznej, organizacyjnej oraz popularyzatorskiej świadczą o konsekwentnym rozwoju kariery zawodowej Habilitantki. Praca dr Katarzyny Wojtanowicz pt. *Budowanie kultury organizacyjnej i zarządzanie ośrodkami pomocy społecznej w kontekście kreowania polityki rodzinnej*, wskazana jako główne osiągnięcie w postępowaniu habilitacyjnym, mimo pewnych braków, stanowi interesujące poznawczo opracowanie, które w interdyscyplinarny sposób ujmuje problematykę kultury organizacyjnej oraz zarządzania ośrodkami pomocy społecznej w kontekście polityki rodzinnej. Wskazane główne dzieło habilitacyjne wnosi do dyscypliny nauki o rodzinie znaczący wkład w postaci refleksji teoretycznej oraz oryginalnych wyników badań.

Stwierdzam, że przedłożona do oceny praca habilitacyjna oraz dołączone publikacje spełniają wymagania określone w art. 219 ust. 1 Ustawy z dnia 20 lipca 2018 roku – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. W związku z powyższym pozytywnie oceniam wniosek o nadanie dr Katarzynie Wojtanowicz stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie Nauki o rodzinie, w dyscyplinie Nauki o rodzinie.

Olsztyn, 15 kwietnia 2025 r.